

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับวาระแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลข้อ ๔ การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รัฐบาลให้ความสำคัญต่อ การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ดังนี้

๔.๑ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษา ทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริม คุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคน ให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

๔.๒ ในระยะเฉพาะหน้าจะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษา ให้สอดคล้อง กับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา และปรับปรุงและบูรณาการระบบการกู้ยืม เงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ยากจนหรือด้อยโอกาส จัดระบบการสนับสนุน ให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเลือกใช้บริการการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยจะพิจารณาจัดให้มีคู่มือการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่ง

๔.๓ ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป มีโอกาสร่วมจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพและทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้ กระจาย อำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคล และบริหารจัดการได้อย่างอิสระ และคล่องตัวขึ้น

๔.๔ พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะ ใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคตปรับกระบวนการเรียนรู้ และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อการ พัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหา การรับฟังความเห็นผู้อื่น การมี คุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอก โรงเรียน

๔.๕ พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๔.๓ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

๔.๓.๑ การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ อาทิ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา ความรู้และทักษะทางศิลปะ และความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผล และการหาความสัมพันธ์ การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง การสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้งการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต

๔.๓.๒ การเปลี่ยนโฉมบทบาท ‘ครู’ ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ และนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครู ตั้งแต่การดึงดูด คัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

๔.๓.๓ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ จัดโครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค ทัวถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน

ในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยแยกออกจากระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ มากกว่าการวัดระดับความรู้ ตลอดจนมีการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

๔.๓.๔ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนาภาคีต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาการศึกษาออนไลน์แบบเปิด การพัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะความรู้ดิจิทัล การมีระบบ

เทียบโอนประสบการณ์ ระบบธนาคารหน่วยกิต มาตรการจูงใจให้คนเข้าสู่การยกระดับทักษะ การให้สถานประกอบการเพิ่มผลิตภาพแรงงานผ่านการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ นอกจากนี้ ต้องพัฒนาระบบการเรียนรู้ในชุมชนให้เข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต รวมถึงการเรียนรู้และทบทวนทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออก-เขียนได้-คิดเลขเป็น โดยระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม การพัฒนาทัศนคติและแรงบันดาลใจที่อยากเรียนรู้ การสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ และให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว รวมทั้งนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

๔.๓.๕ การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก บนพื้นฐานของความเข้าใจกลุ่มลึกลงในประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทยและพัฒนาการของประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มการรับรู้ของคนไทยด้านพหุวัฒนธรรม การเห็นคุณค่าและมีความอดกลั้นต่อความแตกต่างทางความเชื่อ ความคิด วิถีชีวิต ผ่านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อนบ้าน การแลกเปลี่ยนเด็ก เยาวชน และนักเรียน การฝังตัวและการทำงานระยะสั้นในประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

๔.๓.๖ การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม โดยเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรองความรู้ องค์กรความรู้ การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับคุณค่าของครูไปพร้อมกัน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่ประชาชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและใช้ประโยชน์จากระบบการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีการเรียนรู้สมัยใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๓.๗ การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ โดยเน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาสู่ระดับนานาชาติ ในการให้บริการทางการศึกษา วิชาการ และการพัฒนาสมรรถนะแรงงาน ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ เป็นศูนย์ฝึกอบรม และศูนย์ทดสอบสมรรถนะในระดับภูมิภาค

สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (๑) เพื่อปรับเปลี่ยนให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม
- (๒) เพื่อเตรียมคนไทยให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ ๒๑
- (๓) เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีสุขภาพที่ดีตลอดช่วงชีวิต
- (๔) เพื่อเสริมสร้างสถาบันทางสังคมให้มีความเข้มแข็งเอื้อต่อการพัฒนาคนและประเทศ

สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา วางหลักไว้ว่า ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้...

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

และเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ประเด็นย่อยที่ ๕.๗ การปฏิรูปการอุดมศึกษา

เพื่อยกระดับคุณภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ประสิทธิภาพ และธรรมาภิบาลของระบบ
อุดมศึกษา

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

จากข้อมูลการจัดอันดับของ International Institute for Management Development (IMD) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่าอันดับดัชนีวัดคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ ๕๐ ซึ่งไม่สูงมากนัก จากข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรับความเปลี่ยนแปลงและความต้องการ ด้านกำลังคนที่ย้ายไปในอนาคต การสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรบุคคลระดับอุดมศึกษาให้มีความเป็นเลิศ เพื่อตอบโจทย์ทิศทางการพัฒนาประเทศ อย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการเพิ่มขีดความสามารถ การแข่งขันของประเทศในระยะยาว

นอกจากนี้ เพื่อยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งตั้งขึ้นเป็น
เงินทุนหมุนเวียนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ และโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ
หน้าที่ ภาระผูกพัน โครงการ งบประมาณ และเงินในเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นของกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา
เนื่องจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีผลการประเมินผลการดำเนินงานต่ำกว่า
เกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดเป็นเวลา ๓ ปี ติดต่อกัน ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน
๒๕๖๓ เห็นชอบให้ยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยเร็ว และดำเนินการ
ตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ต่อไป โดยให้คณะกรรมการนโยบายการบริหารเงินทุนหมุนเวียนรับความเห็น
ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ไปพิจารณาทบทวนอีกครั้ง

ทั้งนี้ กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะดำเนินการจัดสรรเงินกองทุนให้เป็นไปโดยอิสระ
ภายใต้วัตถุประสงค์ของกองทุน ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนที่กำหนดขึ้น และตามความต้องการ
ของประเทศอย่างแท้จริง โดยกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะให้การสนับสนุนงบประมาณ
ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ

๑. ผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ อาทิ การผลิตกำลังคน
ให้สอดคล้องกับศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาและความต้องการในการพัฒนาประเทศ ปรับฐานการผลิต
กำลังคนระดับสถาบันให้สอดคล้องกับแนวทางการปรับยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง
รวมถึงเพิ่มความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการผลิตกำลังคนข้ามศาสตร์กับสถาบันอุดมศึกษา
คู่ความร่วมมือ

๒. การส่งเสริมการพัฒนากำลังคนโดยการเสริมสร้างความรู้และทักษะทางอาชีพให้พร้อม
รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อาทิ การยกระดับระบบพัฒนาทักษะสำหรับบุคลากรวัยทำงานและ
ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (credit bank) และ
ระบบสนับสนุนการพัฒนาทักษะในสถาบันอุดมศึกษา การขยายผลหลักสูตรอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา
ที่ภาคส่วนผู้ใช้บัณฑิตมีส่วนร่วมดำเนินการ และตอบสนองความต้องการของภาคส่วนผู้บัณฑิต และ
การส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาและความเท่าเทียมทางสังคม

๓. พัฒนาและปรับปรุงระบบนิเวศให้เอื้อต่อการผลิตและพัฒนากำลังคนมีคุณภาพสูง ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้และรองรับการพัฒนาในอนาคต อาทิ การส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม การศึกษา (Education Sandbox) การจัดทำระบบฐานข้อมูลอุดมศึกษา

๔. การพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

๕. การส่งเสริมและการเคลื่อนย้ายบุคลากรศักยภาพสูงเพื่อช่วยสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเศรษฐกิจ สังคม และชุมชน อาทิ การระดมทรัพยากรและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศ เพื่อร่วมผลิตบัณฑิตและวิจัยผ่านความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา หรือภาคอุตสาหกรรมในประเทศ (Domestic & International Academic & Research Mobility) และการเคลื่อนย้ายบุคลากรระหว่างสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และภาคการผลิต บริการ สังคมและชุมชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (Talent Mobility)

๖. การปฏิรูประบบบริหารจัดการ การกำกับดูแล เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาให้ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ อาทิ การยกระดับประสิทธิภาพและคุณภาพของกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติ (Policy deployment) และการพิจารณาผลักดันให้เกิดการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยแบ่งสถาบันอุดมศึกษาออกเป็นกลุ่มตามผลลัพธ์ (Outcome-based)

๗. ปฏิรูปกลไกการเงินและงบประมาณการอุดมศึกษาให้เป็นเครื่องมือผลักดันให้เกิดการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาตอบโจทย์ประเทศ อาทิ การพิจารณาความพร้อมและความเหมาะสมในการจัดสรรงบประมาณแบบอิงอุปสงค์ (Demand-side) โดยการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ที่เข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาให้จัดสรรตามปริมาณผู้เรียนเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาในหลักสูตรที่ตรงกับสาขาที่ประเทศมีความต้องการสูง

๘. การจัดสรรเงินทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกิจการที่ตรงกับความต้องการของประเทศ เพื่อพัฒนาจัดการอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประเทศอย่างแท้จริง

๙. การพัฒนาขีดความสามารถอื่น ๆ ของระบบการอุดมศึกษาที่สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

ดังนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยปรับปรุงให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาเพื่อรองรับภารกิจเฉพาะด้านในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศโดยมีมาตรการที่สำคัญ ดังนี้

(๑) เพิ่มบทนิยามคำว่า “กองทุน” “คณะกรรมการบริหารกองทุน” “ผู้อำนวยการ” และ “ปลัดกระทรวง”

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมการทำคำขอและการจัดสรรงบประมาณสำหรับการอุดมศึกษาและยกเลิกการจัดสรรเงินเข้ากองทุนให้กู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา โดยเพิ่มเติมส่วนของกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ รายได้ การใช้จ่าย การบริหารกองทุน รวมทั้งการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลกองทุน

๑.๒ เหตุไฉนจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เมื่อมีการแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา” ขึ้น กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะสนับสนุนภารกิจเฉพาะด้านในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะเป็นแหล่งงบประมาณสำหรับการให้เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำแก่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณแบบอิงอุปสงค์ (Demand-side) โดยการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ที่เข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาให้จัดสรรตามปริมาณผู้เรียนเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาในหลักสูตรที่ตรงกับสาขาที่ประเทศมีความต้องการสูง ซึ่งการจัดสรรงบประมาณแบบอิงอุปสงค์ (Demand-side) ให้สถาบันอุดมศึกษาจะปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาปรับเปลี่ยนการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่การผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางและมีทิศทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามความต้องการของประเทศ

นอกจากนี้ การกำหนดการจัดสรรงบประมาณเป็นก้อนและสามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายได้โดยไม่ติดข้อจำกัดด้านปฏิทินงบประมาณประจำปี (Block grant and multi-year) เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณคล่องตัวและปรับเปลี่ยนได้ตามความเปลี่ยนแปลงที่มีพลวัต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่มีการการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันและการเกิดเหตุวิกฤติเชิงซ้อนอื่นที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ จะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา

และโดยที่ปัจจุบันมีความจำเป็นในการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนเพื่อภารกิจเฉพาะด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๓ กำหนดให้การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น โดยกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะเป็นกองทุนที่ได้รับโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน โครงการงบประมาณ และเงินในเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เห็นชอบให้ยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยเร็ว และดำเนินการตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีขึ้นเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา ตามนัยมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความตกลงของกระทรวงการคลังและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและส่งเสริมการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาซึ่งรัฐมนตรีประกาศจัดเป็นกลุ่มตามมาตรา ๒๔

(๒) สนับสนุนการปฏิรูปการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการและแนวทางตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น

(๓) ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานการอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

(๔) พัฒนาระบบการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้ที่ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ให้เข้าถึงการอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ ทุกที่ทุกเวลา ในค่าใช้จ่ายที่เข้าถึงได้

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพ สมรรถนะ รวมถึงทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ของคณาจารย์ให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมไทย

(๖) ส่งเสริมการจัดการศึกษาร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมถึงสถาบันวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมทั้งพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน

(๗) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ใช้พัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการผลิตและ พัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะทาง

(๘) สนับสนุนเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกิจการที่ตรงกับความต้องการของ ประเทศ

(๙) สนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถด้านอื่น ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาตามที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกา

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

การดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยวิธีการ จัดตั้งกองทุนเท่านั้น เนื่องจากมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระบุว่า การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้แต่โดยทบปฏิบัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น รวมถึงมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ระบุขั้นตอนการเสนอ จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนโดยให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็น นิติบุคคลเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อ คณะรัฐมนตรีรวมถึงลักษณะของกองทุนที่สามารถจัดตั้งได้ตามทบปฏิบัติในพระราชบัญญัติดังกล่าว และแก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาอย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทย หรือไม่ อย่างไร

- ไม่มี -

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนินการเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา จำนวน ๔ ฉบับ และแบบรับฟังความคิดเห็น พระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว บนเว็บไซต์กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (<https://www.mhesi.go.th>) จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

(๑) ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ – ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยได้แจ้งการดำเนินการ ดังกล่าวให้สถาบันอุดมศึกษาทราบเพื่อเชิญชวนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และ

นิสิตและนักศึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ โดยมีผู้เข้าชมจำนวน ๙๒๔ ราย พร้อมทั้งเชิญสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔

(๒) ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๓ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕ รวมจำนวน ๑๕ วัน โดยมีผู้เข้าชมร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าว จำนวน ๖๙๒ ครั้ง พร้อมทั้งแจ้งประชาสัมพันธ์การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ และแบบรับฟังความคิดเห็นพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ผ่านเพจ Facebook กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (mhesithailand) เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕ เพื่อเชิญชวนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนิสิต และนักศึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็น

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์กับ ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติสถานการณ์นโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริม วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง
- ไม่มี -

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร
- ไม่มี -

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

(๑) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้กำหนดแนวทางการจัดการอุดมศึกษาเพื่อให้ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนดังต่อไปนี้

(๑.๑) พัฒนาศักยภาพบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัด สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้

(๑.๒) พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

(๑.๓) ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนด้านการอุดมศึกษา และต้องเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับทรัพยากรบุคคลของประเทศในการเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้มีการศึกษาอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลและการศึกษาตลอดชีวิต

(๒) กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมให้พัฒนาอย่างยั่งยืน

กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีเป้าหมายในการส่งเสริมระบบนวัตกรรมการพัฒนากำลังคนและบุคลากรทุกช่วงวัยเพื่อตอบสนองต่อโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) เพื่อพัฒนาบุคลากรของประเทศให้เป็นอย่างดีและมีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในทุกระดับ ในต้นทุนที่สามารถเข้าถึงได้ และตอบสนองตามความต้องการของผู้เรียนได้ทุกช่วงเวลาโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ในการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตโดยการพัฒนาความสามารถให้มีความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมถึงมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพ ตามความถนัดและความสนใจสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

(๓) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กำหนดให้มีการวางกลไกและมาตรการสนับสนุน อำนวยความสะดวกแก่การพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ อาทิ

(๓.๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือปัจจัยเอื้อภายในสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ

(๓.๒) พัฒนากลไกสนับสนุนทางการเงินโดยสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการสร้างผู้ประกอบการ

(๓.๓) ส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Education)

(๓.๔) ส่งเสริมภาพลักษณ์การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ อาทิ การสร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานซึ่งสนับสนุนผู้ประกอบการทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

(๔) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ส่งเสริมให้มีการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของประเทศและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ถูกนำไปใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศทั่วโลก โดยร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จะมีแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อตอบสนองต่อโจทย์ทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

(๕) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นกฎหมายที่ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาโดยตรง ทั้งในภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ ซึ่งมีขอบเขตการสนับสนุนและกำกับดูแลให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถขับเคลื่อนและปรับปรุงองค์ประกอบสำคัญ อาทิ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ธรรมาภิบาล การบริหารจัดการ โครงสร้างและการดำเนินงาน การพัฒนาบุคลากร คุณภาพหลักสูตร และมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงการสร้างจุดต่าง และความหลากหลายตามพันธกิจและศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศของแต่ละสถาบัน

และใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ

นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะครอบคลุมทุกช่วงอายุทั้งนักศึกษาและกำลังคนในตลาดแรงงาน ส่งผลให้การจัดการศึกษาในรูปแบบที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) รวมถึงระบบ Non degree หรือ Professional training ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้

(๖) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ โดยร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีข้อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ วิทยาลัยและองค์กรมหาชนที่มีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ทำภารกิจที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน มีเอกภาพ และปรับโครงสร้างการบริหารจัดการระบบอุดมศึกษาของประเทศทั้งในภาครัฐและเอกชนให้มีสมรรถนะสูงในการตอบสนองความต้องการของภาคการผลิตและบริการ ภาคสังคม และชุมชน

(๗) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีการทำภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน จะช่วยทำให้เกิดความคุ้มค่าและประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณแผ่นดิน

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณางบประมาณด้านการอุดมศึกษาทุกปี เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณางบประมาณเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงตามความต้องการของประเทศ และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเตรียมการให้ใช้คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนการพัฒนาการอุดมศึกษาแทนการทำข้อตกลง เมื่อมีการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา โดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการด้วย

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตาม และการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อทำความเข้าใจกับสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก จำนวน.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น.....อัตรา

- ไม่มี -

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

(๑) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมผ่านการวิจัยและการบริการวิชาการ รวมถึงเกิดการลงทุนร่วมกับภาคเอกชนเพื่อการวิจัยและพัฒนา อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขึ้นนี้ชี้วัดด้านสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมต่อ GDP

(๒) เกิดการยกระดับคุณภาพการผลิตกำลังคนระดับสูงในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ อย่างน้อย ๗๕,๐๐๐ คน ในระยะเวลา ๕ ปี ซึ่งบุคลากรเหล่านี้สามารถเข้าไปทำงานในภาคเอกชน ชุมชน สังคม เพื่อสร้างผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศประมาณ ๗,๒๘๐ ล้านบาทต่อปี

(๓) เพิ่มโอกาสในการนำผลงานวิจัยและเทคโนโลยีพร้อมใช้ของสถาบันอุดมศึกษาที่ถูกนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ให้กับภาคการผลิตและบริการ รวมถึงชุมชนและท้องถิ่น

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้กับโจทย์วิจัยท้องถิ่นสร้างศักยภาพการบูรณาการความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อการวิจัยต่อยอดจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกิดการริเริ่มโครงการที่กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนและนักวิชาการในท้องถิ่น อันจะนำไปสู่งานวิจัยในชุมชนบนฐานการวิจัยและพัฒนามาตรฐานทรัพยากร การพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น และการประยุกต์ใช้บทเรียนที่ได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมความเป็นอยู่ สุขภาวะ หรือเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ

เกิดงานวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในระบบนิเวศ ผลกระทบทางอ้อมนี้จะนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในสังคมไทย

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการเพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการกำหนดโทษอาญา

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

(ศาสตราจารย์สิริฤกษ์ ทรงศิริวไล)

ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้รับผิดชอบ นายพันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี, นางสาวมาลินี รัตนนันทพัฒน์

โทร. ๐ ๒๖๑๐ ๕๓๖๑

อีเมล malinee.r@mhesi.go.th

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

- สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

โดยที่ปัจจุบันมีความจำเป็นในการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนเพื่อภารกิจเฉพาะด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๓ กำหนดให้การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น โดยกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะเป็นกองทุนที่ได้รับโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ ภาระผูกพัน โครงการ งบประมาณ และเงินในเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เห็นชอบให้ยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยเร็ว และดำเนินการตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ให้สอดคล้องกัน

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

เมื่อเสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กำหนดให้งบประมาณด้านการอุดมศึกษาเพื่อภารกิจเฉพาะด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เป็นงบประมาณกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... แก้ไขข้อความว่า “ข้อตกลงให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” เป็น “คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘)

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

การดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยวิธีการจัดตั้งกองทุนเท่านั้น เนื่องจากมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระบุว่า การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้แต่โดยทบบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น รวมถึงมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ระบุขั้นตอนการเสนอจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนโดยให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีรวมถึงลักษณะของกองทุนที่สามารถจัดตั้งได้ตามทบบัญญัติในพระราชบัญญัติดังกล่าว และแก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์กับร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง
- ไม่มี -

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร
- ไม่มี -

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

(๑) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมผ่านการวิจัยและการบริการวิชาการ รวมถึงเกิดการลงทุนร่วมกับภาคเอกชนเพื่อการวิจัยและพัฒนา อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มดัชนีชี้วัดด้านสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมต่อ GDP

(๒) เกิดการยกระดับคุณภาพการผลิตกำลังคนระดับสูงในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ อย่างน้อย ๗๕,๐๐๐ คน ในระยะเวลา ๕ ปี ซึ่งบุคลากรเหล่านี้สามารถเข้าไปทำงานในภาคเอกชน ชุมชน สังคม เพื่อสร้างผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศประมาณ ๗,๒๘๐ ล้านบาทต่อปี

(๓) เพิ่มโอกาสในการนำผลงานวิจัยและเทคโนโลยีพร้อมใช้ของสถาบันอุดมศึกษาที่ถูกนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ให้กับภาคการผลิตและบริการ รวมถึงชุมชนและท้องถิ่น

(๔) ผลกระทบต่อสังคมและชุมชนในด้านอื่น ๆ อาทิ เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้กับโจทย์วิจัย ท้องถิ่นสร้างศักยภาพการบูรณาการความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อการวิจัยต่อยอดจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกิดการริเริ่มโครงการที่กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน และนักวิชาการในท้องถิ่นอันจะนำไปสู่งานวิจัยในชุมชนบนฐานการวิจัยและพัฒนาบนฐานทรัพยากร การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นและการประยุกต์ใช้บทเรียนที่ได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมความ เป็นอยู่ สุขภาวะ หรือเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อาทิ งานวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อ การพัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในระบบนิเวศ ผลกระทบทางอ้อมนี้จะนำมาสู่ การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในสังคมไทย

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไร

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เตรียมการให้ใช้ คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนการพัฒนาการอุดมศึกษาแทนการทำข้อตกลง เมื่อมีการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อทำความเข้าใจกับสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ในระยะ ๓ ปีแรก

- ไม่มี -

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษาให้มีความเหมาะสม ชัดเจน และสอดคล้องกับ สภาพสังคมในปัจจุบัน จะช่วยส่งเสริมให้การอุดมศึกษาของประเทศเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและ จะช่วย สนับสนุนภารกิจเฉพาะด้านในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูง เฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนิน พันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา จะเป็นแหล่งงบประมาณสำหรับการให้เงิน กู้ยืมดอกเบี่ยต่ำแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

อนึ่ง การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา ยังส่งเสริมระบบนวัตกรรมการพัฒนากำลังคนและ บุคลากรทุกช่วงวัยเพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) เพื่อพัฒนาบุคลากรของประเทศ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในทุกๆระดับ ในต้นทุนที่สามารถเข้าถึงได้ และตอบสนอง

ตามความต้องการของผู้เรียนได้ทุกช่วงเวลาโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ในการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตโดยการพัฒนาความสามารถให้มีความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมถึงมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

อีกทั้ง ยังสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาด้วยการจัดสรรงบประมาณให้สถาบันอุดมศึกษา ปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่การผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางและมีทิศทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามความต้องการของประเทศ ซึ่งการจัดสรรงบประมาณจำเป็นต้องมีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในแต่ละระยะ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นก้อนและสามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายได้โดยไม่ติดข้อจำกัดด้านปฏิทินงบประมาณประจำปี (Block grant and multi-year) เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณคล่องตัวและปรับเปลี่ยนได้ตามความเปลี่ยนแปลงที่มีพลวัต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันและการเกิดเหตุวิกฤติเชิงซ้อนอื่นที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ เพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

- ไม่มี -

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

เหตุผลและความจำเป็นในการใช้ระบบการอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการใช้ระบบคณะกรรมการ

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีกำหนดโทษอาญา

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

(ศาสตราจารย์สิริฤกษ์ ทรงศิริวไล)

ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

พ. กรกฎาคม ๒๕๖๕

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้รับผิดชอบ นายพันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี, นางสาวมาลินี รัตนนันทพัฒน์

โทร. ๐ ๒๖๑๐ ๕๓๖๑

อีเมล malinee.r@mhesi.go.th

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

- สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

โดยที่ปัจจุบันมีความจำเป็นในการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนเพื่อภารกิจเฉพาะด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๓ กำหนดให้การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น โดยกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะเป็นกองทุนที่ได้รับโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน โครงการ งบประมาณ และเงินในเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เห็นชอบให้ยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยเร็ว และดำเนินการตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ให้สอดคล้องกัน

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

เมื่อเสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กำหนดให้งบประมาณด้านการอุดมศึกษาเพื่อภารกิจเฉพาะด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เป็นงบประมาณกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแก้ไขข้อความว่า “ข้อตกลงการพัฒนาการอุดมศึกษา” เป็น “คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนการพัฒนาการอุดมศึกษา” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑ (๒) และมาตรา ๓๒)

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

การดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยวิธีการจัดตั้งกองทุนเท่านั้น เนื่องจากมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระบุว่า การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น รวมถึงมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ระบุขั้นตอนการเสนอจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนโดยให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีรวมถึงลักษณะของกองทุนที่สามารถจัดตั้งได้ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และแก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์กับร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง
- ไม่มี -

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร
- ไม่มี -

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

(๑) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมผ่านการวิจัยและการบริการวิชาการ รวมถึงเกิดการลงทุนร่วมกับภาคเอกชนเพื่อการวิจัยและพัฒนา อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มดัชนีชี้วัดด้านสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมต่อ GDP

(๒) เกิดการยกระดับคุณภาพการผลิตกำลังคนระดับสูงในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ อย่างน้อย ๗๕,๐๐๐ คน ในระยะเวลา ๕ ปี ซึ่งบุคลากรเหล่านี้สามารถเข้าไปทำงานในภาคเอกชน ชุมชน สังคม เพื่อสร้างผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศประมาณ ๗,๒๘๐ ล้านบาทต่อปี

(๓) เพิ่มโอกาสในการนำผลงานวิจัยและเทคโนโลยีพร้อมใช้ของสถาบันอุดมศึกษาที่ถูกนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ให้กับภาคการผลิตและบริการ รวมถึงชุมชนและท้องถิ่น

(๔) ผลกระทบต่อสังคมและชุมชนในด้านอื่น ๆ อาทิ เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้กับโจทย์วิจัย ท้องถิ่นสร้างศักยภาพการบูรณาการความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อการวิจัยต่อยอดจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่วนนวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกิดการริเริ่มโครงการที่กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน และนักวิชาการในท้องถิ่นอันจะนำไปสู่งานวิจัยในชุมชนบนฐานการวิจัยและพัฒนาบนฐานทรัพยากร การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นและการประยุกต์ใช้บทเรียนที่ได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ความเป็นอยู่ สุขภาวะ หรือเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อาทิ งานวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในระบบนิเวศ ผลกระทบทางอ้อมนี้จะนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในสังคมไทย

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เตรียมการให้ใช้ คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนการพัฒนาการอุดมศึกษาแทนการทำข้อตกลง เมื่อมีการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อทำความเข้าใจกับสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ในระยะ ๓ ปีแรก

- ไม่มี -

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษาให้มีความเหมาะสม ชัดเจน และสอดคล้องกับ สภาพสังคมในปัจจุบัน จะช่วยส่งเสริมให้การอุดมศึกษาของประเทศเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและจะช่วย สนับสนุนภารกิจเฉพาะด้านในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูง เฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนิน พันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา จะเป็นแหล่งงบประมาณสำหรับการให้เงิน กู้ยืมดอกเบี่ยต่ำแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

อนึ่ง การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา ยังส่งเสริมระบบนวัตกรรมการพัฒนากำลังคนและ บุคลากรทุกช่วงวัยเพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) เพื่อพัฒนาบุคลากรของประเทศ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในทุกระดับ ในต้นทุนที่สามารถเข้าถึงได้ และตอบสนอง ตามความต้องการของผู้เรียนได้ทุกช่วงเวลาโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ในการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพ ชีวิตโดยการพัฒนาความสามารถให้มีความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่

ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมถึงมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

อีกทั้ง ยังสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาด้วยการจัดสรรงบประมาณให้สถาบันอุดมศึกษา ปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดการ หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่การผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางและมีทิศทางจัดการเรียน การสอนที่เป็นไปตามความต้องการของประเทศ ซึ่งการจัดสรรงบประมาณจำเป็นต้องมีการวางแผนทั้งระยะ สั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในแต่ละระยะ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นก้อนและสามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายได้โดยไม่ติดข้อจำกัด ด้านปฏิทินงบประมาณประจำปี (Block grant and multi-year) เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณคล่องตัวและ ปรับเปลี่ยนได้ตามความเปลี่ยนแปลงที่มีพลวัต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่มีการการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉม ฉับพลันและการเกิดเหตุวิกฤติเชิงซ้อนอื่นที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ เพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและบรรลุ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการการพัฒนาความเป็นเลิศของ สถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและ สังคม

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

- ไม่มี -

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

เหตุผลและความจำเป็นในการใช้ระบบการอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการใช้ระบบคณะกรรมการ

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีกำหนดโทษอาญา

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

(ศาสตราจารย์สิริฤกษ์ ทรงศิริวไล)

ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้รับผิดชอบ นายพันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี, นางสาวมาลินี รัตนนันทพัฒน์

โทร. ๐ ๒๖๑๐ ๕๓๖๑

อีเมล malinee.r@mhesi.go.th

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติสถานการณ์นโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

- สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

โดยที่ปัจจุบันมีความจำเป็นในการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนเพื่อภารกิจเฉพาะด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๓ กำหนดให้การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น โดยกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะเป็นกองทุนที่ได้รับโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน โครงการ งบประมาณ และเงินในเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เห็นชอบให้ยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยเร็ว และดำเนินการตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติสถานการณ์นโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ให้สอดคล้องกัน

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

สถานการณ์นโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสถานการณ์นโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบาทหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศให้มีเอกภาพและเป็นระบบ ตลอดจนการกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณ และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ

เมื่อเสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กำหนดให้งบประมาณด้านการอุดมศึกษาเพื่อภารกิจเฉพาะด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เป็นงบประมาณกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา จึงสมควรปรับแก้ไขหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการพิจารณางบประมาณด้านการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกัน โดยให้

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑) ให้คณะกรรมการพิจารณางบประมาณด้านการอุดมศึกษามีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำขอของงบประมาณของกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา ก่อนเสนอไปยังสำนักงบประมาณเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

การดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยวิธีการจัดตั้งกองทุนเท่านั้น เนื่องจากมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระบุว่า การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้แต่โดยทบบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น รวมถึงมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ระบุขั้นตอนการเสนอจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนโดยให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีรวมถึงลักษณะของกองทุนที่สามารถจัดตั้งได้ตามทบบัญญัติในพระราชบัญญัติดังกล่าว และแก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์กับร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

- ไม่มี -

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

- ไม่มี -

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

(๑) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมผ่านการวิจัยและการบริการวิชาการ รวมถึงเกิดการลงทุนร่วมกับภาคเอกชนเพื่อการวิจัยและพัฒนา อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มดัชนีชี้วัดด้านสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมต่อ GDP

(๒) เกิดการยกระดับคุณภาพการผลิตกำลังคนระดับสูงในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ อย่างน้อย ๗๕,๐๐๐ คน ในระยะเวลา ๕ ปี ซึ่งบุคลากรเหล่านี้สามารถเข้าไปทำงานในภาคเอกชน ชุมชน สังคม เพื่อสร้างผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศประมาณ ๗,๒๘๐ ล้านบาทต่อปี

(๓) เพิ่มโอกาสในการนำผลงานวิจัยและเทคโนโลยีพร้อมใช้ของสถาบันอุดมศึกษาที่ถูกนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ให้กับภาคการผลิตและบริการ รวมถึงชุมชนและท้องถิ่น

(๔) ผลกระทบต่อสังคมและชุมชนในด้านอื่น ๆ อาทิ เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้กับโจทย์วิจัยท้องถิ่นสร้างศักยภาพการบูรณาการความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อการวิจัยต่อยอดจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกิดการริเริ่มโครงการที่กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนและนักวิชาการในท้องถิ่นอันจะนำไปสู่งานวิจัยในชุมชนบนฐานการวิจัยและพัฒนาบนฐานทรัพยากร การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นและการประยุกต์ใช้บทเรียนที่ได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ความเป็นอยู่ สุขภาวะ หรือเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อาทิ งานวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในระบบนิเวศ ผลกระทบทางอ้อมนี้จะนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในสังคมไทย

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณางบประมาณด้านการอุดมศึกษาทุกปี เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณางบประมาณเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงตามความต้องการของประเทศ

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อทำความเข้าใจกับสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก

- ไม่มี -

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษาให้มีความเหมาะสม ชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน จะช่วยส่งเสริมให้การอุดมศึกษาของประเทศเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและจะช่วยสนับสนุนภารกิจเฉพาะด้านในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา จะเป็นแหล่งงบประมาณสำหรับการให้เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

อนึ่ง การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษาฯ ส่งเสริมระบบนวัตกรรมการพัฒนากำลังคนและบุคลากรทุกช่วงวัยเพื่อตอบสนองต่อโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) เพื่อพัฒนาบุคลากรของประเทศ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในทุกระดับ ในต้นทุนที่สามารถเข้าถึงได้ และตอบสนองตามความต้องการของผู้เรียนได้ทุกช่วงเวลาโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ในการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต โดยการพัฒนาความสามารถให้มีความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมถึงมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

อีกทั้ง ยังสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาด้วยการจัดสรรงบประมาณให้สถาบันอุดมศึกษา ปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่การผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางและมีทิศทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามความต้องการของประเทศ ซึ่งการจัดสรรงบประมาณจำเป็นต้องมีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในแต่ละระยะ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นก้อนและสามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายได้โดยไม่ติดข้อจำกัดด้านปฏิทินงบประมาณประจำปี (Block grant and multi-year) เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณคล่องตัวและปรับเปลี่ยนได้ตามความเปลี่ยนแปลงที่มีพลวัต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันและการเกิดเหตุวิกฤติเชิงซ้อนอื่นที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ เพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

- ไม่มี -

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

เหตุผลและความจำเป็นในการใช้ระบบการอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการใช้ระบบคณะกรรมการ

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการกำหนดโทษอาญา

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

(ศาสตราจารย์สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล)

ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้รับผิดชอบ นายพันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี, นางสาวมาลินี รัตนนันทพัฒน์

โทร. ๐ ๒๖๑๐ ๕๓๖๑

อีเมล malinee.r@mhesi.go.th